

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Změny paměti epizodického typu v průběhu stárnutí
Student: Bc. Kateřina Čechová
Studijní obor: psychologie, Filosofická fakulta, Univerzita Karlova

Vedoucí DP: Mgr. Kamil Vlček, PhD.
Pracoviště: Fyziologický ústav, AV ČR, v.v.i.

Kateřina Čechová pracovala na diplomové práci pod mým vedením od konce roku 2013. Tématem byly změny epizodické paměti v průběhu stárnutí a to za použití experimentálního neverbálního testu založeného na konceptu paměti epizodického typu (*episodic-like memory*). Tento koncept je jedním z pojetí epizodické paměti a je založen na zapamatování si události spolu s jejím prostorovým a časovým konceptem a je označován také jako paměť "co-kdy-kde" (*what-where-when*). Úkolem diplomové práce bylo srovnat tento test (EMT) s jinými standardními testy epizodické paměti během zdravého stárnutí, tímto způsobem ho validizovat a vytvořit věkově vázané normy. Test paměti epizodického typu byl vytvořen v roce 2005 ve Fyziologickém ústavu AV ČR, v.v.i.

Tento cíl předpokládal vytvoření baterie paměťových testů zahrnující EMT, nalezení a otestování většího množství zdravých dobrovolníků v různých věkových kategoriích, vyrovnaných co do vzdělání a věku, a provedení náročného statistického zpracování zahrnujícího srovnání skupin a psychometrickou analýzu včetně validity, reliability a položkové analýzy. Diplomantka zpracovávala práci samostatně, zajistila soubor dobrovolníků z několika zdrojů, provedla testování i vlastní analýzy.

Rozsáhlý teoretický úvod je zpracován čtivým ale odborným jazykem a popisuje epizodickou paměť a paměť epizodického typu, její začlenění v rámci paměťových systémů, biologii a mozkový podklad paměti, a její změny v průběhu zdravého stárnutí i patologie. Kateřina v něm cituje velké množství české i zahraniční literatury. Úvod jsem si přečetl s potěšením, jistě se stane východiskem pro další práce na katedře psychologie zaměřené podobným směrem.

Vlastní empirická část práce obsahuje všechny podstatné části, jako cíle práce, hypotézy, vysvětlení metodiky, vlastní výsledky a jejich diskuzi. Autorka v principu správně zpracovala skupinové rozdíly i psychometrickou analýzu testu. V závěru práce Kateřina vhodně diskutuje začlenění práce do existující literatury, její silné stránky i omezení. Práce obsahuje kompletní věkové normy použitelné v další navazující práci. Přesto tato část nese výrazné stopy chvatu, je obsahově i zpracováním nedotažená. Diplomantka nasbírala data z 60ti dobrovolníků ve třech věkových kohortách po 15ti letech, bohužel však chybí nejmladší skupina pod 30 let, která by umožnila vyhodnocení základní úrovně výkonnosti. Zpracování dat by bylo možné provést důkladněji se srovnáním výkonnosti podle věku na různých úrovních obtížnosti (5, 7 a 9 obrázků), srovnat změny mezi věkovými kohortami v experimentálním testu a standardních paměťových testech. Potenciálně zajímavé by mohlo být vyhodnocení pohlavních rozdílů v testu. Validizace testu mohla zahrnovat pokročilejší metody jako faktorovou analýzu. Použitá metodika mohla být popsána podrobněji, v aktuální podobě je těžko pochopitelná. V popisu testu EMT chybí fáze učení, psychometrické postupy jsou psány příliš stručně až nesrozumitelně. Kateřina směšuje okamžité a oddálené vybavení ve vyhodnocení testu EMT, přestože testují jiné paměťové schopnosti, konkrétně pracovní a epizodickou paměť. I po formální stránce by si práce zasloužila větší péči. Tabulky

jsou často nelogicky rozdělené na několik stran, grafy obsahují chyby. Kapitoly postrádají v cílech uvedené členění na první a druhou část práce.

V souhrnu má diplomová práce smíšenou kvalitu, se silnější stránkou v podobě teoretického zpracování a se slabinami v empirické části. Přesto podle mého názoru Kateřina Čechová splnila požadavky kladené na diplomovou práci. Prokázala schopnosti dobré práce s literaturou, plánování a provedení psychologických experimentů i statistického vyhodnocení. Veškerá data pro diplomovou práci autorka sama shromáždila a zpracovala. Práci doporučuji k úspěšné obhajobě a hodnocení velmi dobře.

V Praze, 16. května 2016

Kamil Vlček